

Usmena predanja o Stojanu Jankoviću i historijska stvarnost

SAŽETAK

Na osnovu utvrđenih historijskih činjenica, bosansko-hercegovačkih usmenih predanja i epskih narodnih pjesama, autor je pokušao osvijetliti neke aspekte usmenog narodnog stvaralaštva o borcu za slobodu i čuvenom uskočkom četovođi Stojanu Jankoviću (?1640.-1687.), čiji život i vojnička djelatnost padaju u godine mletačko-turskih ratova u Dalmaciji i njenom zaleđu tokom druge polovine XVII stoljeća. Historijski Stojan Janković bio je uskočki zapovjednik u mletačkoj službi, ali su njegova vojnička djela i život u usmenom stvaralaštvu naroda izrasli do natprirodnih, gotovo mitskih predstava. U usmeno stvaralaštvo o Stojanu Jankoviću narod je utkao svoj oslobodilački zanos, ideale i antitursko raspoloženje, te mu je pripisivao osobine mitskih junaka i heroja koje je nalazio u svojoj bogatoj usmenoj tradiciji, posebno u svojim epskim pjesmama. Po autorovom mišljenju, sjećanje na Stojana Jankovića održalo se u narodu do današnjeg vremena zahvaljujući prvenstveno epskoj poeziji i popularnoj Kačićevoj "Pjesmarici" (XVIII stoljeće), bez kojih bi uspomena na Stojana Jankovića danas ostala samo kao blijedi odraz historijskih zbivanja prije tri stotine godina.